

**Өзара қатынастарды орнату,
психологиялық байланысқа түсу,
тұлғаралық коммуникацияны сәтті
жасау-психологиялық сценарий.**

Орынндаған: Бекмуратова А

Бегалы А

Даткай Е

Фридеманн Шульц фон Тун (родился 6 тамыз 1944 да Зольтау) — неміс психологы, , жетекші ғалымдардың бірі. Кәсіби қалыптасуы фон Туна дамыды екі параллель желілер. Ғылыми — заңда докторлық диссертациясын 1975 жылы жұмыс ретінде профессор педагогикалық психология Гамбургском университетінде 1976 жылдан бастап 2009 ж. жұмыс істеді.

Шульц фон Тун,
Фридеман

Әзірлей отырып, өз психологиясын коммуникация әзірлей отырып, Шульц фон Тун болды шабыттың бірнеше түрін қарастырды

Психология
языка [Карла Бюлера](#) и
теория
коммуникации [Пауля
Вацлавика](#).

Индивидуальная
психология [Альфре
да Адлера](#) также
наложила
отпечаток
на психологию
коммуникации

*тұлға
рефлексиясының
қажетті
құрылымы және өзі
осы рефлексияның
объектісі*

*жоғары
психикалық
функциялардың
бірі болып
табылады*

Адам қоғамда өзін қоршаған адамдар тобында өмір сүреді және дамиды, оның талаптарына сәйкес өз ойлары мен мінез-құлқын өзгертеді, топтың басқа мүшелерімен өзара әрекеттесу арқылы әртүрлі байланысты сезінеді.

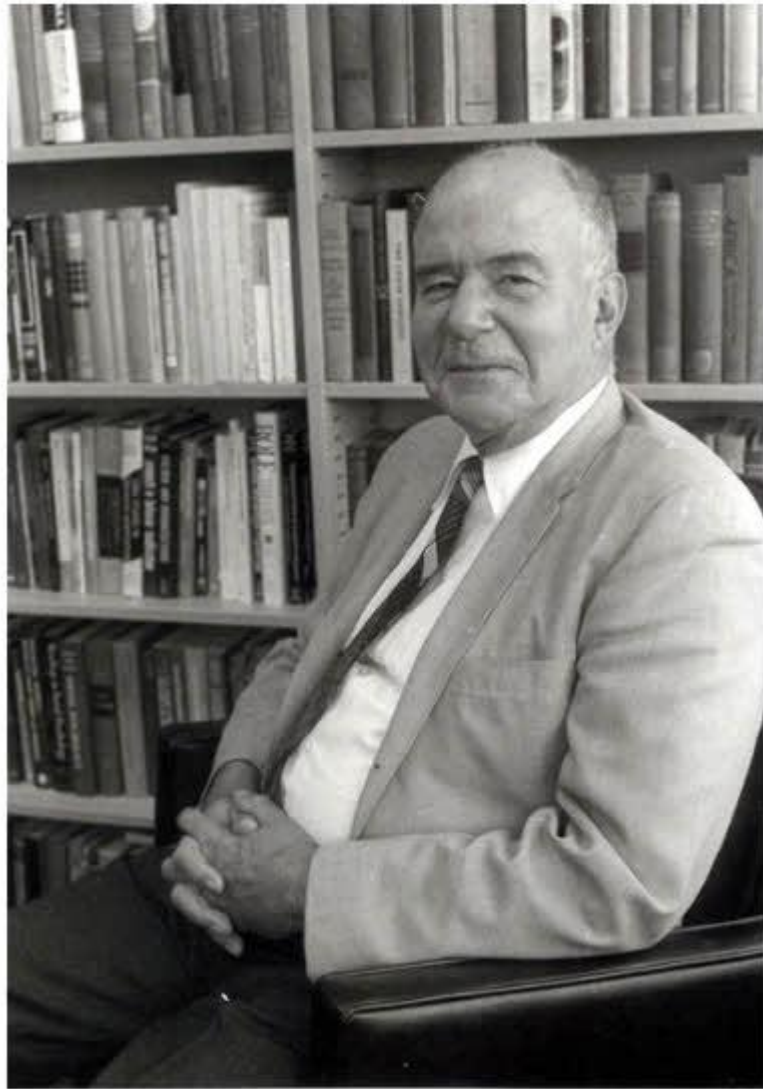
Егер қарым-қатынас болмаса, біздің рухани, материалды даму деңгейіміздің қандай дәрежеге көтерілгенін білмес едік. Біздің әрқайсымыз өзіміздің негізгі қырларымызды жеке қарым-қатынас тәжірибелеріміз арқылы жанұядағы, мектептегі, жұмыстағы, көшедегі тікелей қатынастар арқылы игереміз.

Қарым-қатынас психологиясы мынандай құбылыстарды зерттейді; адамдардың бір-бірін қабылдауы және түсінуі, еліктеу, сендіру және нандыру, ұйымшылдық немесе жанжалдық, біріккен іс-әрекет және тұлғааралық қатынастар. Осы психологиялық құбылыстың әр түрлілігінде, олардың пайда болуының негізгі қайнар көзі болып адамдар арасындағы қарым-қатынас аймағы болып табылады.

h

***Дж.Хоманс, П.Блау- Қарым-
қатынастың синотиникаляық
моделі, алмасу теориясы***

Әлеуметтік алмасу теориясы әрекеттену
қозғалыс "таза" социологиялық "психологиялық
окрашенному ұсыну" адам туралы болды. Базалық
ережеге сәйкес жүзеге асырады теоретиктер осы
бағыттағы әрекет туралы ереже, оның
әлеуметтік мінез-құлық мүмкін және болуы тиіс
түсіндіруге және ғылыми түсініктер. Олардың
пікірінше, әлеуметтік мінез-құлық білдіреді өзара
іс-қимыл адамдар, ол мүмкін емес бір қарағанда
өзге ретінде процесс алмасу, осындай
экономикалық. Өйткені қағидалары экономикалық
алмасу қол жетімді ғылыми сипаттау, онда
ешқандай себеп жоқ деп айтуға қатысты
әлеуметтік алмасу бұл мүмкін емес.

Джордж Каспар Хоманс

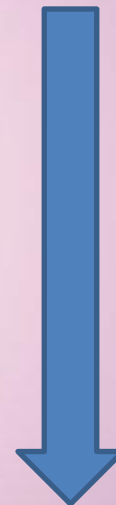
Начинал свою карьеру как структурный функционалист. Его работа “Человеческая группа”(1950г.), заслужившая очень высокую оценку социологического сообщества, написана в лучших функционалистских традициях. Анализируя пять эмпирических исследований малых групп, Дж. Хоманс создает обобщения, пригодные для описания функционирования малых групп вообще. В середине 50-х годов Дж. Хоманс порывает с функционализмом, ссылаясь на то, что функциональный подход неспособен теоретически объяснить поведение людей. Позднее, в 1964 г. в своем президентском обращении к Американской социологической ассоциации он объяснял этот разрыв, доказывая, что социальные явления могут быть объяснены только по отношению к мотивам действующих индивидов.

В отличие от Т. Парсонса, социальные системы у Дж. Хоманса состоят из людей, находящихся в непрерывных процессах материального и нематериального обмена друг с другом, которые могут быть объяснены пятью взаимосвязанными положениями, основанными на психологическом бихевиоризме.

Хомастың психологиялық қарым-қатынас теориясының 5 положениясы

Первое положение — *положение успеха* — состоит в том, что все действия человека подчинены основному правилу: чем чаще отдельное действие личности вознаграждается, тем чаще он стремится производить это действие.

Второе положение — *положение стимула* — описывает отношения между стимулом успешного действия и его повторением. Если какой-либо стимул [или совокупность стимулов) привели к действию, которое оказалось успешным, то в случае повторения этого стимула или подобного ему, личность будет стремиться повторить действие.

Третье положение — *положение ценности* — определяет, что чем более ценно для личности достижение определенного результата, тем больше он будет стремиться произвести действие, направленное на его достижение.

Четвертое положение — *положение “насыщения-голодания”* — определяет, что чем чаще в прошлом личность получала особое вознаграждение, тем менее ценным будет для него повторение подобной награды.

Пятое положение — *положение “агрессии-одобрения”* — определяет, что если человек не получает вознаграждения, на которое он рассчитывал, или получает наказание, которого не предполагал, то он стремится продемонстрировать агрессивное поведение, и результаты такого поведения становятся для него более ценными. Наоборот, если человек получает ожидаемое вознаграждение, особенно если оно больше, чем то, на которое он рассчитывал, или не получает наказание, которое он предполагал, то он стремится продемонстрировать одобряемое поведение и результаты такого поведения становятся для него более ценными.

Преодолеть эти трудности объяснения макропроцессов в рамках парадигмы социального обмена попытался другой социолог — Питер Майкл Блау(1918 г.). Он разделяет многие положения теории Дж. Хоманса, в особенности привлечение последним психологического бихевиоризма. Однако различия в их концепциях гораздо сильнее, чем внешнее сходство. Если Дж. Хоманс движется в направлении психологического редукционизма, то П. Блау, наоборот, предостерегает от игнорирования самостоятельности социальных явлений. Он различает два уровня этих явлений: уровни микро- и макроструктур

Разделяя положения обмена Дж. Хоманса, П. Блау утверждает, что далеко не все социальные отношения могут быть рассмотрены как процессы обмена, а лишь те из них, которые ориентированы на достижение целей, реализация которых возможна только в процессе взаимодействия с другими людьми и для достижения которых необходимы средства, доступные и другим людям. Согласно П. Блау, та часть поведения человека, которая управляется правилами обмена, лежит в основании образования социальных структур, но сами правила обмена недостаточны для объяснения сложных структур человеческого общества. Особую неудовлетворенность вызывает у него попытка объяснения феномена власти психологическими правилами, предпринятая Дж. Хомансом.

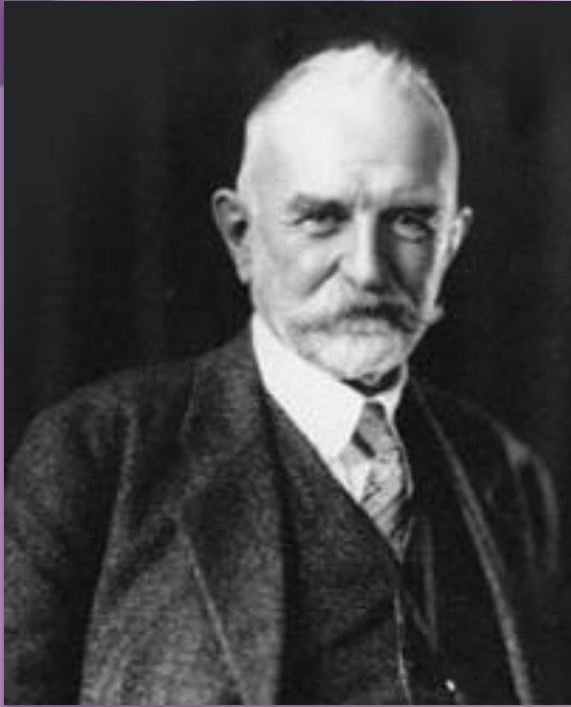
Тұлғааралық қатынастарды ұйымдастыру және қолдау функциялары. Кез-келген адамдардың қарым-қатынасы өзге адамдарды бағалаумен және белгілі бір жақсы немесе жаман эмоцияналды қатынастарды орнатумен, байланысты тіпті адамдардың өзімен әртүрлі жағыдайда қатынс жасауға болады.

Символикалық интеракционизм теориясы

Символдық Интеракционизм - Батыс әлеуметтануындағы және әлеуметтік психологиядағы теориялық-әдіснамалық бағыт. Ол негізінен, әлеуметтік өзара дербестілік катынастардың символдықтарын зерттеңді. Оның негізін салушы философ, әлеуметтанушы және әлеуметтік психолог Дж. Г.Мид (1863 - 1931). Оның пікірі бойынша әр адам басқа адамдармен қарым-катынастары арқылы "әлеуметтік менді" (яғни әр адамның "мені" өзіндік тұрғыдаи алғанда, "кіммін, басқалармен калай қатынаса аламын" сияқты түсініктерін біртұтас) қалыптастырады. Қоғамдағы адамның мөні адамдар арасындағы қарым-қатынастардың мазмұны анықталады. Ал қатынастардың мазмұны әртүрлі рөлдер, мән тұрғысында қалыптасады.

Адам соларды түсіну, оларды өз бойына, іс-әрекетіне сіңіру арқылы басқа адамдармен тұрақты, мақсатты қатынастарға түсе алады. Қазіргі әлеуметтануда Символдық Интеракционизмнің екі бағыты бар: чикаголық (Г.Блумер, Т.Шибун, А.Сросе, т. б.) және айовлық (М.Кун, Т.Партленд, т.б.). Егер, біріншілері қарым-қатынас, қозғалыс-көріністеріне, әлеуметтік символдардың шығу, калыптасу, күнделікті пайдалану жақтарына баса көңіл аударса, екіншілер қоғамда орныққан тұрақты символдардың маңызын жоғары бағалайды. [\[1\]](#)

George H. Mead

Дүниеге келгені: [1863](#) ж. [ақпанның 27](#)(155 жас)
[South Hadley, Massachusetts](#)

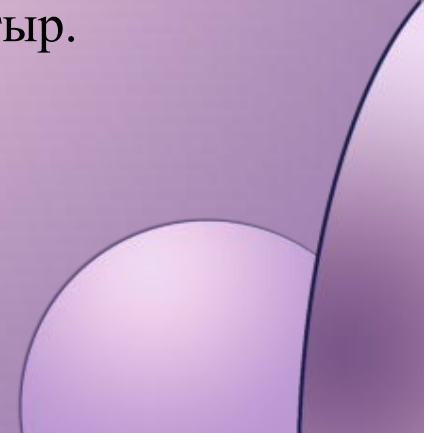
Қайтыс болғаны: [1931](#) ж. [сәуірдің 26](#)(68 жаста)

Прагматизм мен натурализмнің көрнекті өкілі Мидтің шығармалары жөнінде айтатын болсақ, ол өмірді құбылыстардың, оқиғалардың қосындысы ретінде түсінген. Әлеуметтік өмірге деген көзқарасы феноменологиялық социологияға жақын. Ойлау адамның өмірге бейімделуінің құралы. Қоғам мен тұлғаны адамдардың байланысы ретінде қараған. Тұлғалардың деңгейі басқа адамдардың рөлін қабылдау қабілетінде. Тұлғаның байлығы адамдармен қарым - қатынасының байлығында. Мид символикалық интеракционизм теориясының негізін қалаушы.

Танымал микроэлеуметтану теориясы нышандық интеракционизм теориясы болып табылады. Нышандық интеракционизмнің басты белгілері — ол адамдардың мінез-кұлқын түсіндіргенде, жеке тұлғалардың әуестігінен гөрі қоғамдық мүдде мен қажеттілікті басшылыққа алады.

Сондай-ақ, адамның заттармен, табиғатпен, басқа адамдармен, адамдар қауымдастығымен және қоғаммен әр алуан байланыстары нышандар арқылы жүзеге асады деп біледі. Негізгі еңбегі "Ымдаудан рәмізге дейін". Бұл еңбегінде нышандық интеракционизм негізінде тілдік және басқа нышандық жүйеде тіркелетін әлеуметтік рөлдер жиынтығы — әлеуметтік қызмет жайлы ұғым жатыр.

Ойлау формалары ұғым, пікір, ой қортындысы.

•Ой қорытындысы

- Қарым-қатынас мәдениетін меңгерген тұлға өзімен қатынас жасайтын адамға құрметпен қарап, сыйластық білдіреді. Адамға сыйластықпен қарау жақсы қарым-қатынас жасаудың негізгі өлшемі болып табылады.
- Адамдармен жақсы қарым-қатынас орнатуға мынадай ережелердің орындалуы көмектеседі: барлық адамдармен тең дәрежеде, дөрекілік пен жағымпаздықсыз қарым-қатынас жасау; сұхбаттасушының жеке пікірін сыйлау; бұйрық емес, өтініш деңгейінде қарым-қатынас жасау; басқа адамның пікірін сыйлау және тәжірибесін қабылдай білу.